

Česká společnost pro právo životního prostředí

ZPRAVODAJ

Číslo 5/2025

Září-říjen 2025

Vážení členové naší Společnosti,

držíte ve svých rukou další, a to již jedenáctý Zpravodaj ČSPŽP (č. 5/2025), který vychází na konci léta a začátkem podzimu roku 2025 a jímž pokračujeme ve druhém ročníku jeho elektronického vydávání.

Bohužel z důvodů politické řevnivosti i kvůli nekončícím obstrukcím opozice nebyly projednány návrhy na změny některých zákonů, takže v tomto volebním období nebude vyhlášen NP Křivoklátsko, nebude zavedeno zálohování PET lahví a hliníkových plechovek ani nebudou řešeny otázky myslivosti a další věci. Tak snad až ve složení nové Poslanecké sněmovny, bude-li tato po parlamentních volbách vůbec „namíchána“ nějak příznivě k ochraně přírody a životního prostředí, budou tyto problémy dořešeny?!

Asi nejdůležitější výzvou pro občany ČR, tedy i členy naší Společnosti budou parlamentní volby, které proběhnou 3. a 4. října 2025. Bude se v nich tentokrát rozhodovat zejména o dalším směřování České republiky (zda na VÝCHOD či na ZÁPAD), ale i o otázkách svobody a demokracie, včetně problémů ekonomických, sociálních a environmentálních. Konečně vztah Čechů k válce a násilí byl zřejmě jednou pro vždy vyjádřen v nesmrtelné hře Karla Čapka Matka. Prosíme Vás, abyste šli volit a držme si všichni palce, abychom měli šťastnou ruku (hlavu) a vše nakonec dobře dopadlo.

Nedávno byl otevřen historický dokument, jakési poselství (zavěť) TGM, byť zřejmě pořízené již v roce 1934. Zaujala nás pasáž o boji s hloupostí, která jistě platí i dnes. Citujme:

„Jestliže lidé jsou nevzdělaní a hloupí, nemůžete toho moc udělat.“

„Lidé jsou rádi hloupí, ale nedělejte jim to jednoduché. Diskutujte a diskutujte s nimi.“

Jako vždy Vám přinášíme i celou řadu právních a environmentálních aktualit, odkazů, podnětů a judikátů.

S přáním krásného babího léta a začátku podzimu roku 2025

Prof. JUDr. Milan DAMOHORSKÝ, DrSc.
předseda

JUDr. Jakub KANICKÝ, Ph.D.
tajemník

Soutěž o Cenu Zdeňka Madara 2025

Vážené členky, vážení členové,

v návaznosti na Plán činnosti pro rok 2025 rozhodlo Představenstvo České společnosti pro právo životního prostředí na svém zasedání konaném dne 28. května 2025 o vyhlášení 2. ročníku soutěže o Cenu Zdeňka Madara. V návaznosti na loňský úspěšný pilotní ročník bychom Vám rádi předali informace o 2. ročníku soutěže a požádali Vás o nominace soutěžních prací.

SOUTĚŽNÍ KATEGORIE: Soutěž o Cenu Zdeňka Madara je pro rok 2025 vyhlášena pouze v kategorii bakalářských, diplomových a disertačních prací zabývajících se právem životního prostředí a úspěšně obhájených v letech 2024 a 2025 na některé z právnických fakult v České republice.

PŘIHLAŠOVÁNÍ: Přihlásit svou úspěšně obhájenou bakalářskou, diplomovou či disertační práci do soutěže mohou sami autoři nebo vedoucí, školitelé či oponenti soutěžní práce nebo členové České společnosti pro právo životního prostředí, a to nejpozději **do 17. října 2025 23:59:59 SEČ** prostřednictvím webového formuláře na adrese Společnosti: <https://www.cspzp.com/cena-zdenka-madara/prihlaska/>.

Prostřednictvím webového formuláře přihlášky je třeba ve stanoveném termínu (do 17. 10. 2025) zaslat také elektronickou verzi soutěžní práce a elektronickou verzi všech posudků k soutěžní práci (posudky vedoucího práce i oponenta či oponentů). Tyto potřebné soubory lze nahrát přímo do webového formuláře přihlášky (v případě technických obtíží prosím odešlete formulář přihlášky

bez souborů a soubory zašlete dodatečně e-mailem na eva.balounova@ilaw.cas.cz). Náležitosti přihlášky tedy jsou: vyplněný přihlašovací formulář, elektronická verze soutěžní práce, elektronická verze všech posudků soutěžní práce, souhlas autora soutěžní práce s přihláškou do soutěže, pokud práci přihlašuje do soutěže osoba odlišná od autora.

HODNOCENÍ: Soutěžní práce bude hodnotit komise ve složení:

- Prof. JUDr. Milan Damohorský, DrSc. (PF UK Praha, předseda ČSPŽP), předseda komise
- doc. JUDr. Jakub Hanák, Ph.D. (PrF MUNI Brno)
- JUDr. Veronika Tomoszková, Ph.D. (PF UP Olomouc)
- JUDr. Eva Balounová, Ph. D., LL.M. (Ústav státu a práva AV ČR)
- JUDr. Jiří Zicha, Ph.D. (UTB Zlín)

Komise bude soutěžní práce hodnotit na základě jejich kvality posuzované dle níže uvedených hodnotících kritérií a také na základě výsledků **ústního kola soutěže**, které se uskuteční online **21. listopadu 2025**. V ústním kole dostanou soutěžící příležitost stručně prezentovat závěry své práce a reagovat na dotazy členů komise. Hodnotícími kritérii pro soutěžní práce jsou: 1) originalita a inovativní přístup, 2) teoretický přínos a praktická využitelnost, 3) metodologická správnost a 4) stylistická a formální úroveň. **Slavnostní vyhlášení laureátů 2. ročníku proběhne 17. dubna 2026 v Praze.**

BLIŽŠÍ INFORMACE: Pokud jste autory práce, která by mohla být do soutěže přihlášena, nebo jste takovou práci vedli či oponovali, budeme Vám vděční, pokud ji do soutěže přihlásíte. Bude-li soutěžní práci přihlašovat někdo jiný než autor/ka (např. vedoucí práce), je třeba k formuláři přihlášky přiložit také souhlas autora/ky soutěžní práce s přihláškou do soutěže (volnou formou, např. kopie e-mailu se souhlasem autora nebo podepsaný a naskenovaný listinný souhlas autora/ky).

V případě jakýchkoli dotazů k soutěži se neváhejte obrátit na organizační tým soutěže nebo přímo na členky a členy Představenstva České společnosti pro právo životního prostředí.

Organizační tým soutěže:

- JUDr. Eva Balounová, Ph.D., LL.M.: eva.balounova@ilaw.cas.cz
- JUDr. Veronika Tomoszková, Ph.D.: veronika.tomoszkova@upol.cz
- JUDr. Jakub Kanický, Ph.D.: kanickyj@prf.cuni.cz (technická organizace)

Stane se

Originály fosilií předků člověka Lucy & Selam

Od 25. srpna do 23. října 2025 probíhá v Historické budově Národního muzea nová expozice s názvem Lidé a jejich předci, která návštěvníky provede napříč miliony let lidské historie. Součástí expozice jsou i originální fosilie jedněch z nejstarších a nejvzácnějších předků člověka Lucy a Selam, které se v Evropě představují vůbec poprvé.

Více informací najdete na stránkách Národních muzea.

Stalo se

26. ročník česko-polsko-slovenské konference

Ve dnech 3. až 5. září proběhl již 26. ročník česko-polsko-slovenské konference práva životního prostředí.

Připomeňme, že tradici a běh této konference spolu založili Prof. Damohorský s Prof. Radeckým, Prof. Sommerem a Prof. Košičiarovou.

Tento ročník konference byl nově veden výlučně v anglickém jazyce. Pořádala ho Katedra práva životního prostředí a pozemkového práva PF MUNI, jejíž vedoucím je Doc. JUDr. Vojtěch Vomáčka, PhD., LL.M. Odborným garantem konference byl Doc. JUDr. Jakub Hanák, Ph.D. et Ph.D., a organizaci měla na starost Mgr. Lucie Zdráhalová.

Celkem se konference zúčastnilo cca 30 univerzitních akademiků z České republiky, Polska a Slovenska.

Konferenci zahajoval osobně děkan PF MUNI Doc. JUDr. Mgr. Martin Škop, Ph.D., a následně bylo popřáno (pouze online) k 70. narozeninám jubilantce Doc. JUDr. Ivaně Průchové, CSc.

Na úvod prvního dne konference přednesl Prof. Damohorský jako keynote speaker řeč na téma „Renewable and Non-Renewable Natural Resources and their Legal Regulation“.

Zdařilým doplňkem konference byla exkurze do historických podzemních brněnských vodojemů na tzv. Žlutém vrchu v blízkosti Špilberku, vybudovaných na přelomu 19. a 20. století. Celá konference byla pojata ryze vegetariánsky.

Příští 27. ročník konference by se měl konat na Právnické fakultě Slezské univerzity v polských Katovicích v září 2026.

Přinášíme několik fotografií z konference (autor: Prof. Damohorský).

29. rakouské dny práva životního prostředí

Již 29. rakouské dny práva životního prostředí proběhly ve dnech 17. a 18. září 2025 na Univerzitě Jana Keplera v Linci.

V jejich rámci bylo také oslaveno 30. výročí existence Ústavu pro právo životního prostředí PF JKU, který založil a původně vedl Prof. Ferdinand Kerschner a nyní ho vede Prof. Erika Wagner. Blahopřejeme!

Za českou akademickou obec a za Společnost se akce zúčastnili Prof. JUDr. Milan Damohorský, DrSc., a Doc. JUDr. Vojtěch Stejskal, Ph.D.

Přinášíme několik fotografií z této odborné akce (autor: Prof. Damohorský).

Zasedání v plénu konference.

Čtyři z „Velké pětky“ rakouských profesorů práva životního prostředí. Zprava doleva: Prof. Ferdinand Kerschner, Prof. Erika Wagner, Prof. Eva Schulev Steindl – rektorka BOKU Vídeň a Prof. Wilhelm Bergthaler – děkan PF JKU. Pátý Prof. Daniel Oeneckel byl též přítomen, ale zrovna venčil pejska, takže není na snímku zachycen.

Prof. Wagner krájí výroční dort k třiceti letům existence Institutu.

Novinky v právu životního prostředí

Aktualizovaný evropský seznam invazních nepůvodních druhů

Evropská komise aktualizovala evropský seznam invazních nepůvodních druhů s významným dopadem na Unii.

Na seznam bylo především zařazeno 16 nových živočišných druhů. Jedná se o:

- » **Ptáci:** *Acridotheres cristatellus* (majna chocholatá), *Pycnonotus jocosus* (bulbul červenouchý);
- » **Kopytníci:** *Cervus nippon* (jelen sika);
- » **Ryby:** *Misgurnus anguillicaudatus* (piskoř dálnovýchodní), *Misgurnus bipartitus* (piskoř);
- » **Korýši:** *Cherax destructor* (rak ničivý), *Faxonius immunis* (rak kalikový);
- » **Mlži:** *Mulinia lateralis*;
- » **Plži:** *Cipangopaludina chinensis*, *Marisa cornuarietis* (ampulárka okružáková);
- » **Ostnokožci:** *Asterias amurensis* (hvězdice amurská);
- » **Ploštěnci:** *Bipalium kewense* (ploštěnka skleníková), *Obama nungara*, *Platydemus manokwari*;
- » **Hmyz:** *Brachyponera chinensis*, *Vespa mandarinia* (sršeň mandarínská).

Tyto druhy jsou na seznam zařazeny s účinností od 7. srpna 2025.

S účinností od 7. srpna 2027 jsou na seznam zařazeny také tyto druhy:

- » **Hlodavci:** *Castor canadensis* (bobr kanadský);
- » **Šelmy:** *Neogale vison* (norek americký).

Prováděcí nařízení Komise (EU) 2025/1422 ze dne 17. července 2025, kterým se mění prováděcí nařízení (EU) 2016/1141 za účelem aktualizace seznamu invazních nepůvodních druhů s významným dopadem na Unii, je dostupné [zde](#).

Novela soudního řádu správního s dopadem na účast veřejnosti

Byla přijata rozsáhlá novela zákona o azylu a zákona o pobytu cizinců, jehož součástí se nakonec stala i novela **soudního řádu správního**.

Upozorňujeme především na novelizaci § 60 odst. 5 soudního řádu správního, podle jehož nového znění s účinností od 1. 1. 2026 bude mít osoba zúčastněná na řízení *„právo na náhradu nákladů řízení vůči neúspěšnému žalobci, pokud bránila své právo, které jí vyplývalo z rozhodnutí nebo jiného úkonu napadeného žalobou“*.

Toto nové ustanovení může mít citelný dopad na přístup veřejnosti k ochraně ve věcech mj. životního prostředí. Osobou zúčastněnou na řízení totiž může být např. stavebník nebo jiná osoba, která chce provést určitý záměr s dopady na životní prostředí. Žalobcem v takových případech bývají např. dotčení vlastníci (sousedé), ať už jednotlivě nebo sdružení ve spolcích. Podle nového pravidla budou žalobci vystaveni riziku, že pro ně v případě neúspěchu bude soudní řízení nákladnější než dosud.

Zákon č. 314/2025 Sb., kterým se mění zákon č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony, je dostupný [zde](#).

Novela zákona o účetnictví ve vztahu ke zprávám o udržitelnosti

Byla přijata novela zákona o účetnictví a zákona o auditorech, která převážně od 1. 1. 2026 zavádí změny týkající se mj. zpráv o udržitelnosti. Kromě navýšení peněžních kritérií (aktiv a čistého obrátu) rozhodných pro kategorizaci účetních jednotek cca o 20 % dochází mj. k těmto změnám:

- **Omezení povinnosti auditu** (účetních závěrek, výročních zpráv, zpráv o udržitelnosti atd.): Nově budou mít povinnost pouze velké a střední účetní jednotky, nikoli malé.
- **Zúžení povinnosti vyhotovit a zveřejnit zprávu o udržitelnosti:** Povinnost má mít pouze velká účetní jednotka, která je subjektem veřejného zájmu s počtem zaměstnanců nad 1000, příp. mateřská účetní jednotka velké skupiny účetních jednotek s počtem zaměstnanců nad 1000. Novela zákona

v tomto předbíhá evropskou legislativu (Omnibus), kde ještě nebylo dosaženo shody o revizi kritérií pro podávání zpráv o udržitelnosti.

- **Omezení informací v rámci hodnotového řetězce:** Nebude možné požadovat informace od podniků v hodnotovém řetězci nad rámec dobrovolného standardu pro nekotované malé a střední podniky vydaného EFRAG (viz informace k dobrovolnému standardu v tomto čísle Zpravodaje).
- **Zavádí se možnost dobrovolné zprávy o udržitelnosti** pro účetní jednotky, které nemají povinnost zprávu vyhotovit: Splní-li zákonné podmínky, může být označena jako zpráva o udržitelnosti.
- **Úprava požadavků na auditory ve vztahu k ověřování zpráv o udržitelnosti:** Dochází k novele zákona o auditorech, která zpřesňuje pravidla pro auditování zpráv o udržitelnosti.

Zákon č. 316/2025 Sb., kterým se mění zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 93/2009 Sb., o auditorech a o změně některých zákonů (zákon o auditorech), ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 416/2023 Sb., o dorovnávacích daních pro velké nadnárodní skupiny a velké vnitrostátní skupiny, je dostupný zde.

Nejvyšší správní soud ke skládce styrenových smol v Nelahozevsi

Správní soudy se zabývaly závažným případem skládky sudů se styreny (styrenovými smolami) v Nelahozevsi.

Styrenové smoly v sudech na skládce jsou toxické a extrémně hořlavé ropné látky vznikající při výrobě styrenu. První chemické odpady byly na skládku navezeny v 60. letech 20. století, na konci 80. let byl prostor původní skládky zaplněn (bylo zde umístěno asi 8 500 sudů se styrenovou smolou). Tato část byla následně zahrnuta pískem za účelem vytvoření nového prostoru pro navazující skladování sudů s odpadem (byla vytvořena nová skládka). Na ní bylo ve čtyřech vrstvách uloženo přibližně 15 000 sudů. Na konci 90. let byly provedeny sanační práce spočívající v navezení zeminy na těleso skládky a její překrytí těsnicí fólií a geotextilií.

V důsledku nedokončení sanačních prací na skládce v současnosti dochází k úniku nebezpečných látek do okolí, což představuje mj. závažný zdroj ohrožení jakosti podzemních vod.

Rozsudkem Krajského soudu v Praze ze dne 4. 2. 2025, č. j. 37 A 32/2024-249, bylo České inspekci životního prostředí a Krajskému úřadu Středočeského kraje **příkázáno** do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku **zahájit řízení o uložení opatření k nápravě závadného stavu** spočívajícího v ohrožení vod v důsledku nedokončené sanace skládky sudů se styreny podle § 42 odst. 1 zákona č. 254/2001 Sb. s tím, že splněním povinnosti jednoho z uvedených správních orgánů zaniká povinnost druhého správního orgánu. O rozsudku jsme podrobně informovali ve Zpravodaji č. 3/2025.

Česká inspekce v návaznosti na to dne 3. dubna 2025 rozeslala oznámení o zahájení řízení (srov. tiskovou zprávu České inspekce životního prostředí).

Nyní rozsudek Krajského soudu v Praze přezkoumal Nejvyšší správní soud, a to na základě kasačních stížností České inspekce životního prostředí a Krajského úřadu Středočeského kraje. Nejvyšší správní soud se ztotožnil s většinou úvah a závěrů Krajského soudu v Praze a **kasační stížnosti zamítl**.

Nejvyšší správní soud potvrdil, že na překážku **aktivní legitimace** k podání žaloby domáhající se zahájení správního řízení z moci úřední (ve smyslu rozsudku *ŽAVES*) není, že by žalobce nebyl účastníkem řízení podle § 42 odst. 1 vodního zákona, jehož zahájení se domáhá. Postačí, že v případě, že by toto řízení skončilo nenařízením opatření (resp. zastavením řízení o uložení opatření), tak by se mohl proti takovému rozhodnutí bránit žalobou podle § 65 a násl. s. ř. s. Není totiž neobvyklé, že žalobci mohou žalobou ve správním soudnictví napadat rozhodnutí, které vzešlo z řízení, jehož nebyli a ani dle zákona nemohli být účastníkem řízení.

Ohledně **vyčerpání procesních prostředků ochrany** Nejvyšší správní soud uvedl, že ačkoli žalobci přímo nepodali podnět k zahájení řízení svým jménem (byli pouze podepsaní na petici adresované Ministerstvu financí), podněty ve věci podala obec Nelahozeves v zastoupení svých občanů (mj. žalobců). Žalované správní orgány v odpovědi na podněty obce nesouhlasily již s posouzením podmínek pro zahájení řízení (nehledě na to, kdo podněty podal). V takovém případě se jeví požadavek, aby tyto podněty podali žalobci následně znovu, jako formalistický.

Nejvyšší správní soud se dále ztotožnil s tím, že je třeba odlišovat **staré ekologické zátěže** (které nemají legální definici) a **havárie**. Není přitom vyloučeno, že k havárii může dojít i v lokalitě, která je starou ekologickou zátěží. Ustanovení § 40 odst. 1 vodního zákona rozlišuje dva typy havárií. Havárii **ohrožovací**, tedy stav, kdy je jakost vod mimořádně a závažně či (v případě ropných a zvláště nebezpečných látek) závažně ohrožena, a havárii **poškozovací**, tedy stav, kdy k takovému zhoršení již došlo.

Pro to, aby správní soud přikázal správnímu orgánu zahájit řízení k nápravě závadného stavu, podle Nejvyššího správního soudu postačuje, že jsou naplněny **rozumné předpoklady**, že závažné zhoršení jakosti vod je **potenciálně možné** a zároveň jde o ohrožení **reálné**. Je přitom třeba zohlednit zásadu **předběžné opatrnosti**. Úkolem soudu přitom není věc plně posoudit po skutkové stránce, tj. zdali k havárii skutečně došlo, a opatřit za tím účelem znalecký posudek. Plné posouzení věci má být předmětem správního řízení. Správní soud má pouze ověřit naplnění rozumných předpokladů pro to, že zákonné podmínky pro zahájení řízení byly naplněny.

Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 2. 9. 2025, č. j. 1 As 48/2025-112, je dostupný zde.

Tribunál zamítl dvě žaloby týkající se nařízení o taxonomii

Dne 10. září 2025 vynesl Tribunál dva rozsudky, jimiž zamítl žaloby týkající se nařízení o taxonomii.

Prvním rozsudkem (T-579/22) rozhodl Tribunál o žalobě **ClientEarth proti Evropské komisi**. Spolek ClientEarth nejprve požádal Komisi o vnitřní přezkum jednoho z nařízení Komise v přenesené pravomoci (2021/2139), vydaného ke stanovení technických screeningových kritérií podle nařízení o taxonomii. Uplatnil námitky ve vztahu k některým aspektům týkajícím se hospodářských činností v oblasti bioenergie, výroby základních organických chemických látek a výroby plastů v primárních formách. Jelikož Komise žádost o vnitřní přezkum zamítla, obrátil se spolek na Tribunál. Tribunál však žalobu také zamítl. Připomněl, že pokud má unijní orgán provést taková komplexní hodnocení, jako jsou hodnocení, na nichž je založeno vypracování technických screeningových kritérií za účelem určení, zda je hospodářská činnost z hlediska životního prostředí udržitelná, disponuje **širokou posuzovací pravomocí**. V tomto případě soudní přezkum nesmí vést soud k tomu, že nahradí posouzení Komise svým vlastním posouzením, ale má za cíl ověřit, že akt Komise není založen na věcně nesprávných skutkových zjištěních a není stížen zjevně nesprávným posouzením nebo zneužitím pravomoci.

Druhý rozsudek (T-625/22) se týkal žaloby **Rakouska proti Evropské komisi**. Rakousko napadlo jiné nařízení Komise v přenesené pravomoci (2022/1214), týkající se hospodářských činností v některých odvětvích energetiky. Konkrétně Rakousko brojilo proti zahrnutí některých činností v oblasti jaderné energie a fosilních plynů jako činností, které významně přispívají ke zmírňování změny klimatu (mitigaci) nebo k přizpůsobení se této změně (adaptaci). I v tomto případě

ale Tribunál žalobu zamítl. Souhlasil s posouzením Komise, že i **odvětví využívající jadernou energii a fosilní plyny mohou významně přispět ke zmírnění změny klimatu a k přizpůsobení se této změně** a že zahrnutí některých činností v těchto odvětvích jako udržitelných je založeno na nutnosti zajištění bezpečnosti dodávek energií a postupném (nikoli okamžitým, jednorázovým) snižování emisí skleníkových plynů. Odůvodnění obou rozsudků je ale výrazně rozsáhlejší a podrobně se zabývá mnoha zajímavými otázkami.

Rozsudek Tribunálu ze dne 10. září 2025, *ClientEarth proti Evropské komisi*, T-579/22, je dostupný [zde](#).

Rozsudek Tribunálu ze dne 10. září 2025, *Rakousko proti Evropské komisi*, T-625/22, je dostupný [zde](#).

Tisková zpráva k rozsudku ve věci *Rakousko proti Evropské komisi* je dostupná [zde](#).

ESG rizika jako povinná součást řízení rizik bank

Česká národní banka přijala převážně s účinností od 11. ledna 2026 novelu vyhlášky č. 163/2014 Sb., o výkonu činnosti bank, spořitelních a úvěrních družstev a obchodníků s cennými papíry.

Řídící orgány bank, spořitelních a úvěrních družstev budou nově mít povinnost vypracovat a sledovat naplňování **plánů**, které obsahují kvantifikovatelné cíle a procesy k sledování a řešení finančních rizik vyplývajících:

- » v krátkodobém, střednědobém a dlouhodobém horizontu z faktorů environmentálních, sociálních a faktorů správy a řízení (**faktory ESG**), a
- » z procesu přizpůsobení a trendů transformace v souvislosti s regulačními cíli a právními akty Evropské unie a členských států ve vztahu k faktorům ESG, zejména cíli dosažení klimatické neutrality, a, je-li to relevantní, i v souvislosti s regulačními cíli a právními akty jiných než členských států.

Banky, spořitelní a úvěrní družstva budou rovněž mít povinnost zavést a udržovat strategie, zásady, postupy a systémy pro **identifikaci, měření, řízení a sledování ESG rizik** v krátkodobém, střednědobém a dlouhodobém horizontu a testovat svoji odolnost vůči dlouhodobým nepříznivým dopadům faktorů ESG, včetně faktorů souvisejících se změnou klimatu.

Jedná se o transpozici směrnice 2024/1619 a zohledňuje rovněž Obecné pokyny Evropského orgánu pro bankovníctví (EBA) k řízení environmentálních, sociálních rizik a rizik správy a řízení (ESG).

Vyhláška č. 337/2025 Sb., kterou se mění vyhláška č. 163/2014 Sb., o výkonu činnosti bank, spořitelních a úvěrních družstev a obchodníků s cennými papíry, ve znění pozdějších předpisů, je dostupná [zde](#).

Novela zákona o pyrotechnice

S účinností převážně od 1. 12. 2025 byl novelizován zákon o pyrotechnice. Jedná se o novelu významnou i pro ochranu životního prostředí, protože je jejím cílem omezit negativní dopady používání pyrotechniky mj. na ovzduší, hluk, ekosystémy, živočichy ve volné přírodě nebo zvířata v lidské péči.

Pyrotechnické výrobky se jako dosud rozdělují na zábavní pyrotechniku (F1 až F4), divadelní pyrotechniku (T1 a T2) a ostatní pyrotechnické výrobky (P1 a P2). Vyšší číslo u jednotlivé kategorie znamená vyšší riziko při jejím používání. Jednotlivé kategorie zábavní pyrotechniky jsou:

- » F1 – bouchací kuličky, motýli, prskavky;
- » F2 – petardy, římské svíce, dýmovnice, malé baterie;
- » F3 – velké kompaktní baterie, složené ohňostroje, velké petardy, římské svíce velkých kalibrů, velké fontány;
- » F4 – kulové pumy, válcové pumy, kompaktní baterie, ohněpád.

Novela mimo jiné **zakazuje s výjimkou kategorie F1 prodej pyrotechniky mimo „kamenné“ prodejny**, tj. v dočasné stavbě nebo v přenosném prodejním zařízení, stánku nebo tržnici.

Zpřísňuje se rovněž **internetový prodej**, tj. prodej prostřednictvím prostředku komunikace na dálku.

Požadavek **odborné způsobilosti** pro nákup a používání se rozšiřuje i na zábavní pyrotechniku kategorie F3.

Nově je zakázáno odpalovat (včetně ohňostrojů) pyrotechnické výrobky s výjimkou kategorie F1 **ve vzdálenosti do 250 m** od některých zdravotnických a sociálních zařízení, od útulků, záchranných stanic, záchranných center a zoologických zahrad a od objektů určených k chovu evidovaných zvířat podle zákona o zemědělství.

Obec však může obecně závaznou vyhláškou rozšířit zákaz i na další místa, popř. na celé území obce. Zákaz může být stanoven i jen pro obcí určené časy nebo kategorie pyrotechnických výrobků (s výjimkou kategorie F1).

Nedotčeny zůstávají zákazy a omezení pro používání pyrotechniky plynoucí např. ze zákona o ochraně přírody a krajiny.

Součástí novely je rovněž **snížení minimální rezervy autorizované obalové společnosti** z 50 % na 25 % celkových nákladů v posledním účetním období. Výše kaucí a rezerv ostatních systémů rozšířené odpovědnosti výrobců zůstává beze změn.

[Zákon č. 344/2025 Sb., kterým se mění zákon č. 206/2015 Sb., o pyrotechnických výrobcích a zacházení s nimi a o změně některých zákonů \(zákon o pyrotechnice\), ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony, je dostupný zde.](#)

Národní přírodní památka Lom Československé armády

S účinností od 1. 10. 2025 vyhlásilo Ministerstvo životního prostředí novou **národní přírodní památku Lom Československé armády**.

Jedná se o území o rozloze cca 1 230 ha v Ústeckém kraji na místě bývalého hnědouhelného lomu Československé armády. Jde o první maloplošné zvláště chráněné území tohoto charakteru v České republice.

Národní přírodní památka byla vyhlášena s ohledem na výskyt přírodních ekosystémů vázaných na těžební jámu bývalého hnědouhelného lomu Československé armády ve všech svých vývojových stádiích, populace lindušky úhorní (*Anthus campestris*) a bělořita šedého (*Oenanthe oenanthe*) a sesuvů v patě Krušných hor.

[Vyhláška č. 350/2025 Sb., o vyhlášení národní přírodní památky Lom Československé armády a stanovení jejích bližších ochranných podmínek, je dostupná zde.](#)

Nová evropská pravidla pro textilní a potravinový odpad

Evropský parlament a Rada přijaly **revizi směrnice o odpadech** (2008/98/ES), která především zavádí nová, celounijní pravidla týkající se textilního a potravinového odpadu. Transpoziční lhůta pro členské státy je do 17. června 2027.

Směrnice poprvé zavádí **závazné cíle snižování množství potravinového odpadu**, jichž má každý členský stát dosáhnout do 31. prosince 2030:

- » snížení produkce potravinového odpadu při zpracování a výrobě o 10 % ve srovnání s množstvím potravinového odpadu vyprodukovaného v průměru ročně mezi lety 2021 a 2023;
- » snížení produkce potravinového odpadu na obyvatele společně v maloobchodě a jiných způsobech distribuce potravin, v restauracích a stravovacích službách a v domácnostech o 30 % ve srovnání s množstvím potravinového odpadu vyprodukovaného v průměru ročně mezi lety 2021 a 2023.

Zavedena má být rovněž nová právní úprava **programů předcházení vzniku potravinového odpadu**. Členské státy mají zavést účinná opatření pro předcházení vzniku potravinového odpadu. Mimo jiné mají identifikovat subjekty plnící významnou úlohu při předcházení vzniku potravinového odpadu a usnadnit **darování neprodaných potravin**, které jsou bezpečné pro lidskou spotřebu.

Pro **textilní výrobky** se především zavádí systém **rozšířené odpovědnosti výrobců**. Výrobci, kteří dodávají textilní výrobky na trh EU, proto budou muset hradit náklady na jejich sběr, třídění a recyklaci prostřednictvím nových systémů rozšířené odpovědnosti výrobce, které budou muset členské státy zavést do 30 měsíců od vstupu směrnice v platnost. Tato povinnost se bude vztahovat na všechny výrobce, včetně těch, kteří využívají nástroje elektronického obchodu, a to bez ohledu na to, zda mají sídlo v zemi EU nebo mimo Unii. Mikropodniky budou mít na splnění požadavků o rok více.

Nová pravidla se budou týkat výrobků, jako jsou oděvy a doplňky, klobouky, obuv, příkrývky, ložní a kuchyňské prádlo a záclony a fakultativně také matrace.

Revize směrnice reaguje také na praktiky **ultra-rychlé a rychlé módy** a předpokládá, že výše finančních příspěvků do systémů rozšířené odpovědnosti výrobců bude zohledňovat mj. životnost textilních výrobků a jejich příspěvek k uzavření cyklu těchto výrobků přeměnou textilního odpadu na suroviny pro nové výrobní řetězce.

[Směrnice Evropského parlamentu a Rady \(EU\) 2025/1892 ze dne 10. září 2025, kterou se mění směrnice 2008/98/ES o odpadech, je dostupná zde.](#)

Sedm z devíti planetárních mezí bylo překročeno

Koncept **planetárních mezí** (anglicky *planetary boundaries*) vznikl jako vědecký rámec, který má pomoci definovat hranice, v nichž může lidstvo působit bez toho, aniž by došlo k narušení stability systému Země. Základní verze tohoto konceptu byla publikována v roce 2009 týmem v čele s Prof. Johanem Rockströmem.

Podle nejnovější zprávy *Planetary Health Check 2025* od Potsdamského institutu pro výzkum klimatických dopadů (PIK) bylo překročeno již sedm z devíti planetárních mezí. Nově byla překročena hranice **okyselování oceánů** (ocean acidification). Překročeny jsou v současnosti tyto planetární meze:

- » změna klimatu;
- » změna integrity biodiverzity;
- » okyselení oceánů;
- » biogeochemické toky cykly fosforu a dusíku;
- » změny půdního systému;
- » změny sladké vody;
- » nové entity.

Nepřekročeny zůstávají již jen tyto planetární meze:

- » narušení stratosférického ozonu;
- » zatížení atmosféry aerosoly.

[Podrobnější informace jsou dostupné zde.](#)

Společenská rubrika

Noví nositelé akademických titulů z řad členů Společnosti

Dne 23. 9. 2025 své disertační práce úspěšně obhájili a akademický titul doktor (Ph.D.) získali:

- » JUDr. Jakub Kanický, Ph.D., a to s disertační prací „Odpady v oběhovém hospodářství z právního pohledu“;
- » JUDr. Piero Orlandin, LL.M., Ph.D., a to s disertační prací „Změna klimatu, lidská práva a mezinárodní odpovědnost států“.

Školitelem obou byl Prof. JUDr. Milan Damohorský, DrSc.

Dne 22. 9. 2025 svou rigorózní práci úspěšně obhájila a akademický titul doktor práv (JUDr.) získala JUDr. Kateřina Smolová, a to s rigorózní prací „Implementace Zelené dohody pro Evropu do práva Evropské unie“.

Vedoucím práce byl také Prof. JUDr. Milan Damohorský, DrSc.

Všem třem gratulujeme!

Nová expozice Svět plazů v Hradci Králové

Od počátku června 2025 vznikla a byla otevřena na okraji Hradce Králové nová expozice, nazvaná „Svět plazů“, která je zaměřena zejména na hady, hlavně ty jedovaté. Její návštěvu rozhodně doporučujeme.

Více informací najdete na stránkách expozice.

Profesor Kysela:

Změna klimatu promění nejen přírodu, ale i právní systém

Významný ústavní právník, **prof. JUDr. Jan Kysela, Ph.D., DSc.**, komentuje, že za největší výzvy v letošním roce považují klimatickou změnu a nutnost adaptovat se na ni, udržení společenské soudržnosti a odolnosti, a konkrétněji i zvýšení dostupnosti bydlení. Ve svém textu se zamýšlí mj. i nad klimatickými žalobami nebo rolí Ústavního soudu.

Komentář prof. Kysely je dostupný zde.

Činnost Společnosti

Noví členové Společnosti

Členy Společnosti se nově stali:

- » **Mgr. Hana Adamová, Ph.D.**, odborná asistentka Katedry práva životního prostředí a pozemkového práva PF MUNI;
- » **Mgr. Petr Jimramovský**, doktorand Katedry práva životního prostředí a pozemkového práva PF MUNI a asistent soudce NSS.

Přejeme jim, ať se jim ve Společnosti líbí, a doufáme, že se na její činnosti budou podílet.

Aktuální stav naší členské základny je **91 členů** (90 řádných členů – fyzických osob a 1 člen čestný).

Přijímání dalších členů

Česká společnost pro právo životního prostředí je otevřena přijímání nových členů.

Členem Společnosti se podle stanov může stát fyzická osoba, která dosáhla věku 18 let, je plně svéprávná a bezúhonná, má vysokoškolské vzdělání v rámci magisterského studijního programu v oblasti práva získané studiem na vysoké škole v České republice (splnění této podmínky lze prominout) a vykonává činnost přímo nebo nepřímo související s právem životního prostředí.

Získávání nových členů je více než žádoucí. Čím více nás bude, tím více činnosti bude naše Společnost moci vyvíjet. Prosíme pomáhejte nám nacházet nové zájemce o právo životního prostředí a ekologii. Děkujeme.

[Členská přihláška je dostupná zde.](#) Vyplněnou přihlášku lze zaslat e-mailem k rukám předsedy Společnosti, Prof. Damohorského (damohors@prf.cuni.cz).

Tento Zpravodaj je informačním listem České společnosti pro právo životního prostředí pro její členy a sympatizanty.

Vydavatel:

Česká společnost pro právo životního prostředí,

IČO: 708 50 321,

se sídlem náměstí Curieových 901/7, Staré Město, 110 00 Praha 1,

zapsaná ve spolkovém rejstříku vedeném Městským soudem v Praze, oddíl L, vložka 11036.

Toto číslo připravili:

» Prof. JUDr. Milan Damohorský, DrSc.,

» JUDr. Jakub Kanický, Ph.D.

Příspěvky, informace, zprávy a sdělení jsou vítány. Kontaktní adresa: damohors@prf.cuni.cz.

Uzávěrka dalšího čísla: 30. listopadu 2025.